

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 28 ΕΑΔΗΣΥ/2022

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016

Στην Αθήνα σήμερα, 7 Δεκεμβρίου 2022, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος της Αρχής

Μέλη: Ευαγγελία Κουτούπα, Σύμβουλος της Αρχής

Δημήτριος Χανής, Σύμβουλος της Αρχής

Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλος της Αρχής

Αδάμ Καραγλάνης, Μέλος της Αρχής

Βασιλική Σκαρτσούνη, Μέλος της Αρχής

Δημήτριος Σταθακόπουλος, Μέλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, η Εισηγήτρια, Δήμητρα Παπασταματίου, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ), σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' ν. 4412/2016, για τη σύναψη συμβάσεων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με τους εκδοτικούς οίκους Cambridge University Press (CUP), OVID, ACM και Sage, συνολικού προϋπολογισμού 2.694.581,88 ευρώ, χωρίς ΦΠΑ.

1. Με το με αρ. πρωτ. 27004/24.11.2022 (Α.Π. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ 6044/25.11.22) έγγραφο του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διαβιβάστηκε το από 23.11.2022 έγγραφο της Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (εφεξής Σ.Ε.Α.Β), με τον συνημμένο σε αυτό φάκελο, με το οποίο ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περίπτωση β' υποπερίπτωση γγ' του ν. 4412/2016, για τη σύναψη συμβάσεων με αντικείμενο την απομακρυσμένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, για τα ακαδημαϊκά έτη 2022, 2023 και 2024 με τους εκδοτικούς οίκους Cambridge University Press (CUP), OVID, ACM και Sage, συνολικού προϋπολογισμού 2.694.581,88 ευρώ χωρίς ΦΠΑ.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Από τη μελέτη των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1 Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.), συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 (Α' 260) και έχει ως σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των μελών του. Στις 06.10.2016 με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μελών του Συνδέσμου, η έδρα του ΣΕΑΒ μεταφέρθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

2.2 Σύμφωνα με το αίτημα, η επιλογή των εκδοτών έγινε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, που ελήφθη στις από 16.06.2021, 26.11.2021 και στην από 17.10.2022 συνεδριάσεις στις οποίες αποφασίστηκε η σύναψη συμβάσεων με εκδοτικούς οίκους για την απομακρυσμένη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πηγές, βάσεις δεδομένων και υπηρεσίες για το χρονικό διάστημα 2022-2024. Οι γενικές συνελεύσεις των επιμέρους μελών του ΣΕΑΒ αποφασίζουν, κατόπιν εισηγήσεων των καθηγητών και ερευνητών των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ, για την επιλογή των προτεινόμενων εκδοτών. Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται είναι ακαδημαϊκά και ερευνητικά. Ειδικότερα, από τη λίστα των διεθνώς αναγνωρισμένων εκδοτών (βλ. <https://www.scijournal.org/top-international-journal-publisher.shtml>) επιλέγονται οι εκδοτικοί οίκοι, οι οποίοι λόγω της πληρότητας της

συλλογής τους και του αριθμού των προσφερόμενων τίτλων, παρέχουν τη μεγαλύτερη δυνατή κάλυψη των ερευνητικών και ακαδημαϊκών αναγκών των μελών του ΣΕΑΒ.

2.3 Συγκεκριμένα, στην από 16 Ιουνίου 2021 συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης του ΣΕΑΒ αποφασίστηκε η ανανέωση συμβάσεων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με τον εκδοτικό οίκο **Cambridge University Press (CUP)**, στην από 26 Νοεμβρίου 2021 **συνεδρίαση** με τον εκδοτικό οίκο **OVID** και στην από 17 Οκτωβρίου 2022 συνεδρίαση με τους εκδοτικούς οίκους **ACM και Sage**. Ο συνολικός προϋπολογισμός των εν λόγω συμβάσεων ανέρχεται σε **2.694.581,88€, πλέον ΦΠΑ**, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

<i>Publisher</i>	2022	2023	2024	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ ΦΠΑ
ACM	€ 210.095,46	€ 120.852,06	152.149,20€	€ 483.096,72	€ 599.039,93
CUP	€ 151.515,00	€ 156.061,00	€ 160.742,00	€ 468.318,00	€ 580.714,32
OVID	€ 228.273,00	€ 312.839,00	€ 318.721,00	€ 859.833,00	€ 859.833,00
SAGE	€ 285.215,46	€ 294.345,56	€ 303.773,14	€ 883.334,16	€ 1.095.334,36
ΣΥΝΟΛΟ	€ 875.098,92	€ 884.097,62	€ 935.385,34	€ 2.694.581,88	€ 3.134.921,61

2.4 Όλοι οι ανωτέρω εκδοτικοί οίκοι, σύμφωνα με το αίτημα, αποτελούν μοναδικούς παρόχους και έχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να προμηθεύουν επιστημονικά περιοδικά και βιβλία μέσω ηλεκτρονικής συνδρομής, τα οποία διατίθενται αποκλειστικά από πλατφόρμα κάθε εκδοτικού οίκου σε αντίστοιχη ιστοσελίδα του. Επίσης, είναι αποκλειστικοί δικαιούχοι των δικαιωμάτων πλήρους πρόσβασης στους ιστοτόπους, μέσω των οποίων μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στο περιεχόμενο επιστημονικών περιοδικών, σειρών ηλεκτρονικών βιβλίων, συλλογών ηλεκτρονικών βιβλίων και βάσεων δεδομένων.

Ειδικότερα:

Ο εκδότης **ACM** προσκόμισε το από 8-9-2022 έγγραφο με το οποίο βεβαιώνει ότι: «...Ο Σύλλογος Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) είναι ο αποκλειστικός εξουσιοδοτημένος πάροχος της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης του Συλλόγου Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) για την αγορά ιδρυματικών βιβλιοθηκών. Ο Σύλλογος Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) κατέχει τα αποκλειστικά δικαιώματα παγκόσμιας διανομής και είναι αποκλειστικά εξουσιοδοτημένος να αδειοδοτεί την πρόσβαση στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Συλλόγου Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) μέσω των εκπροσώπων του στη βιβλιοθήκη και των ιδρυματικών του συνεργατών συμπεριλαμβανομένου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κοινοπραξία), με την κύρια τοποθεσία του στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστημιούπολη, Τ.Κ. 54124, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα.

Ο Σύλλογος Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) είναι επίσης ο αποκλειστικός εξουσιοδοτημένος ιδιοκτήτης όλων των περιοδικών και των πρακτικών συνεδρίων που περιλαμβάνονται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Συλλόγου Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM). Ο Σύλλογος Μηχανημάτων Υπολογισμού (ACM) κατέχει τα αποκλειστικά παγκόσμια δικαιώματα που επιτρέπουν την υποβολή και τη δημοσίευση άρθρων αξιολογημένων από ομοτίμους στις εν λόγω δημοσιεύσεις, σε συνεργαζόμενους ερευνητές και συγγραφείς των ιδρυματικών του συνεργατών, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με τα ιδρύματα-μέλη του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Κοινοπραξία).....»

Ο εκδότης **Cambridge University Press** προσκόμισε το από 24-1-2022 έγγραφο, με το οποίο βεβαιώνει ότι: «...οι Εκδόσεις του Πανεπιστημίου του Κέμπριτζ (*Cambridge University Press*) με την παγκόσμια εταιρική τους έδρα που βρίσκεται στην οδό Σάφτσμπουρι (*Shaftesbury Road*), Κέμπριτζ CB2 8EA, είναι ο μοναδικός και αποκλειστικός πάροχος των περιοδικών που φιλοξενούνται στην πλατφόρμα Πυρήνας Κέμπριτζ (*Cambridge Core*) (cambridge.org/core).....»

Ο εκδοτικός οίκος **OVID** προσκόμισε το από 01-07-2022 έγγραφο, με το οποίο βεβαιώνει ότι «... η Γουόλτερς Κλούερ (*Wolters Kluwer*) είναι ο πάροχος αποκλειστικής πηγής των περιοδικών *Λίπινκοτ*, *Γουίλιαμς και Γουίλκινς (LWW)* και των Άρθρων *Ψυχολογίας (PsycARTICLES)* στην πλατφόρμα *Όβιντ (Ovid)*. Το πακέτο περιοδικών *Λίπινκοτ*, *Γουίλιαμς και Γουίλκινς (LWW)* περιλαμβάνει:

- Αναγνωρισμένους τίτλους, υψηλού κύρους προς υποστήριξη των κλινικών ιατρών, των ερευνητών, των φοιτητών και των καθηγητών

- Πλήρη πρόσβαση σε όλους τους πίνακες περιεχομένου για κάθε περιοδικό στο «Περιοδικά@Όβιντ» (*Journals@Ovid*)

- Προηγμένες δυνατότητες αναζήτησης

Τα άρθρα *Ψυχολογίας (PsycARTICLES)* στην *Ovid* είναι η μόνη έκδοση που υποστηρίζεται από τις εξαιρετικές δυνατότητες αναζήτησης της βάσης δεδομένων «Περιοδικά@Όβιντ» (*Journals@Ovid*).»

Ο εκδοτικός οίκος **Sage** προσκόμισε το από 8-11-2022 έγγραφο, με το οποίο βεβαιώνει ότι «... το πακέτο *Premier* αποτελεί αποκλειστική ιδιοκτησία της εταιρείας *SAGE Publications* και είναι διαθέσιμο μόνο στην πλατφόρμα *SAGE Journals* τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Η εταιρεία *SAGE Publications* είναι αποκλειστικός ιδιοκτήτης του περιεχομένου και των πληροφοριών που διατίθενται μέσω της πλατφόρμας *SAGE Journals*. Κανένας άλλος εκδοτικός οίκος, συντάκτης ή εταιρεία δεν κατέχουν πρόσβαση στη *SAGE Journals*.....».

Περαιτέρω, το αιτούν προσκόμισε τα σχέδια των συμβάσεων με τους ως άνω εκδοτικούς οίκους με τη συνημμένη σε αυτά αλληλογραφία, καθώς επίσης και σχέδια των προσκλήσεων προς διαπραγμάτευση και ζήτησε, ενόψει των ανωτέρω, την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Το άρθρο 32 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του ν.4412/2016, ορίζει: «1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...]

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

....γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.»

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης”.

Συναφώς, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ: “λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις που ...είτε είναι σαφές εξαρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την προμήθεια, μεταξύ άλλων και γιατί αντικειμενικά υπάρχει μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας. Οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. [...]”.

4. Στο άρθρο 17 του ν. 3404/2005 «Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», ορίζεται « 1. Επιτρέπεται η σύσταση Συνδέσμου, με τίτλο "Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.)", με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου τους. Ειδικότερα, μεταξύ των στόχων του Σ.Ε.Α.Β. περιλαμβάνονται η συντονισμένη ανάπτυξη των συλλογών των επί μέρους Κεντρικών Βιβλιοθηκών, η δημιουργία συστήματος διαδανεισμού σε εθνικό πλαίσιο, η χάραξη κοινής στρατηγικής στον τομέα της πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό με σκοπό την αποτελεσματικότερη για τη χώρα διαχείριση των πηγών πληροφόρησης και η υιοθέτηση κοινών προτύπων και δεικτών απόδοσης των υπηρεσιών τους. Ο Σύνδεσμος αποτελείται από τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. της χώρας.

2. Η σύσταση και η λειτουργία του Σ.Ε.Α.Β. γίνεται με τη σύνταξη και υπογραφή από τα Ιδρύματα προγραμματικής συμφωνίας, στην οποία προβλέπονται οι στόχοι και οι όροι συνεργασίας. Εάν δεν επέλθει, με ενιαία προγραμματική συμφωνία, η ταυτόχρονη συνεργασία όλων των Ιδρυμάτων, τα εφεξής ενδιαφερόμενα Ιδρύματα θα μπορούν με ιδιαίτερη συμφωνία να προσχωρούν στην αρχική προγραμματική συμφωνία σύστασης του Σ.Ε.Α.Β..

3. Συνεργαζόμενα μέλη του Συνδέσμου μπορεί να είναι και Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία εκτός από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και άλλοι κρατικοί οργανισμοί.»

5. Στο άρθρο 48 του ν. 4009/2011 «Βιβλιοθήκες - Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», ορίζεται « 1. Σε κάθε Α.Ε.Ι. λειτουργεί ενιαία κεντρική βιβλιοθήκη ως αυτοτελής και αποκεντρωμένη μονάδα σε επίπεδο διεύθυνσης, με τίτλο «Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (τίτλος ιδρύματος)».

Αποστολή της κεντρικής βιβλιοθήκης είναι η ενίσχυση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος, η συμβολή της στην ανάκτηση, διαχείριση, παροχή και διάθεση εξειδικευμένων πληροφοριών στην ευρύτερη εθνική και διεθνή κοινότητα και η ουσιαστική συμμετοχή της σε κάθε δραστηριότητα για την παιδεία και τον πολιτισμό. Η περαιτέρω διοικητική ανάπτυξη της κεντρικής βιβλιοθήκης του ιδρύματος σε παραρτήματα σε επίπεδο σχολής καθορίζεται από τον Οργανισμό του ιδρύματος. Τα παραρτήματα υπάγονται διοικητικά στην κεντρική βιβλιοθήκη του ιδρύματος και αποτελούν ενιαίο με αυτή σύνολο τόσο ως προς τους ανθρώπινους πόρους όσο και ως προς την πολιτική ανάπτυξης και τη διαχείριση των οικονομικών πόρων.

2. Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.), που συστάθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3404/2005 (Α` 260), έχει ως σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των μελών του. Ειδικότερα, μεταξύ των στόχων του Σ.Ε.Α.Β. περιλαμβάνονται η συντονισμένη ανάπτυξη των συλλογών των επί μέρους κεντρικών βιβλιοθηκών, η δημιουργία συστήματος διαδανεισμού σε εθνικό επίπεδο, η χάραξη κοινής στρατηγικής στον τομέα της πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό με σκοπό την αποτελεσματικότερη για τη χώρα διαχείριση των πηγών πληροφόρησης και η υιοθέτηση κοινών προτύπων και δεικτών απόδοσης των υπηρεσιών τους. Μέλη του Συνδέσμου είναι τα Α.Ε.Ι. της χώρας, η Ακαδημία Αθηνών και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος.

3. Συνεργαζόμενα μέλη του Συνδέσμου μπορεί να είναι τα ερευνητικά κέντρα του δημόσιου τομέα, καθώς και νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από άλλα Υπουργεία εκτός από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και άλλοι κρατικοί οργανισμοί.».

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6. Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β), συστάθηκε βάσει της νομοθετικής πρόβλεψης των διατάξεων του άρθρου 17 του ν. 3404/2005, με την από 27.2.2008 Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ των εθνικών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Ο εν λόγω Σύνδεσμος, ο οποίος έχει νομική προσωπικότητα, αποτελεί ένωση με κύρια επί συνδρομή μέλη του Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου και συγκεκριμένα: τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας, την Ακαδημία Αθηνών και την Εθνική Βιβλιοθήκη και αποβλέπει στην εξοικονόμηση πόρων και στην παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών υποστήριξης του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των οργανισμών δημοσίου δικαίου που αποτελούν μέλη του, μέσω, μεταξύ άλλων, της χάραξης κοινής στρατηγικής για την απόκτηση δικαιωμάτων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές πηγές και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών. Δηλαδή, έχει συσταθεί προς κάλυψη αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

Εν προκειμένω, αποτελεί το νομικό πρόσωπο που θα συμβληθεί με τους προτεινόμενους αναδόχους, εκδοτικούς οίκους/παρόχους στο πλαίσιο των υπό σύναψη συμβάσεων και είναι αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. α' ν. 4412/2016. (βλ. Πράξεις Ζ' Κλιμακίου Ελεγκτικού Συνεδρίου υπ' αριθμ. 456/2019, 268/2017, 315/2016 251/2013 καθώς επίσης και Γνώμες υπ' αριθμ. Δ106/2019, Δ38/2019, Δ79/2020, Δ59/2022 και Δ24/2022 της Αρχής).

7. Το υπό εξέταση αίτημα που αφορά στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με τους εκδοτικούς οίκους Cambridge

University Press (CUP), OVID, ACM και Sage, εμπίπτει στον κωδικό CPV 79980000-7 (Υπηρεσίες συνδρομών) και ο συνολικός προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 2.694.581,88 ευρώ χωρίς ΦΠΑ.

Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι: α) το εξεταζόμενο αίτημα αφορά στην ανάθεση δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών κατόπιν προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016 και β) η προϋπολογισθείσα δαπάνη υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 347 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση γδ' του ν.4412/2016, όπως ισχύει.

8. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις, όπως ενσωματώθηκαν με τα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016. Οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2014/24/ΕΕ να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν ρυθμίζονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

9. Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, προσφεύγοντας, κατ' εξαίρεση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, όταν για λόγους σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων το αντικείμενο της σύμβασης είναι δυνατόν να ανατεθεί σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις που ρητώς αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη, ήτοι όταν δεν υφίσταται σχετικώς εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο, η δε απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2013/24/ΕΕ, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες ενώ οι λόγοι που στοιχειοθετούν τη μοναδικότητα του προτεινόμενου αναδόχου, σύμφωνα με τη νομολογία, πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως και ειδικώς και να προκύπτουν από στάθμιση όλων των οικονομοτεχνικών παραμέτρων, που καθιστούν αναγκαία την προσφυγή στην οικεία όλως εξαιρετική διαδικασία, διαφορετικά αυτή δεν είναι νόμιμη.

Περαιτέρω, η προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, ως προϋπόθεση προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης, έχει την έννοια ότι ο υποψήφιος ανάδοχος είναι ο μοναδικός που διαθέτει την ικανότητα εκτέλεσης της συγκεκριμένης σύμβασης λόγω του δικαιώματος αποκλειστικότητας που κατέχει επί δημιουργήματος. Για την εφαρμογή της ως άνω ρύθμισης δεν αρκεί ότι το δημιούργημα προστατεύεται απλώς από τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά πρέπει επιπλέον η παροχή των υπηρεσιών να είναι δυνατή μόνο από τον συγκεκριμένο ανάδοχο,

εφόσον αυτές (υπηρεσίες) δεν υπόκεινται σε ανταγωνισμό στην αγορά. Μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο μελλοντική διαδικασία σύναψης σύμβασης (αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

10. Σύμφωνα με τα εκτεθέντα στο ιστορικό της παρούσας, ο λόγος για τον οποίο το αιτούν επιλέγει την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, είναι η μοναδικότητα του φυσικού αντικειμένου των υπό σύναψη συμβάσεων, δεδομένου ότι όλα τα επιστημονικά άρθρα των περιοδικών είναι πρωτότυπα και δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευσή τους και όλοι οι επιλεγέντες εκδοτικοί οίκοι (βλ. παρ. 2.3 της παρούσας) είναι οι μοναδικοί πάροχοι που διαθέτουν το αποκλειστικό δικαίωμα να προμηθεύουν επιστημονικά περιοδικά και βιβλία μέσω ηλεκτρονικής συνδρομής, τα οποία διατίθενται αποκλειστικά και μόνο από πλατφόρμα κάθε εκδοτικού οίκου σε αντίστοιχη ιστοσελίδα του. Επίσης, είναι αποκλειστικοί δικαιούχοι των δικαιωμάτων πλήρους πρόσβασης στους ιστοτόπους, μέσω των οποίων μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στο περιεχόμενο επιστημονικών περιοδικών, σειρών ηλεκτρονικών βιβλίων, συλλογών ηλεκτρονικών βιβλίων και βάσεων δεδομένων. Προς απόδειξη των ισχυρισμών του το αιτούν προσκόμισε τις σχετικές βεβαιώσεις των επιλεγέντων οίκων (βλ. και παρ. 2.4 της παρούσας).

11. Επομένως, εφόσον οι αντισυμβαλλόμενοι εκδοτικοί οίκοι είναι οι αποκλειστικοί πάροχοι των ηλεκτρονικών επιστημονικών περιοδικών που επελέγησαν από τον ΣΕΑΒ βάσει των αναγκών για την κάλυψη των γνωστικών πεδίων των Μελών του, η διενέργεια διαγωνισμού για τις εν λόγω υπηρεσίες θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, καθόσον μόνο οι ως άνω εκδοτικοί οίκοι, λόγω των προεκτεθέντων δικαιωμάτων τους περί αποκλειστικής διάθεσης της πρόσβασης στα συγκεκριμένα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά, θα είχαν τη δυνατότητα να παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές (βλ. απόφαση 130/2007 του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Δ24/2022, Δ59/2022, Δ69/2021, Δ79/2020, Δ19/2019 Γνώμες της Αρχής).

Με τα δεδομένα αυτά, πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής των επικαλούμενων διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016 για την προσφυγή του αιτούντος, υπό την προεκτεθείσα ιδιότητά του, στη σκοπούμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

IV. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή

αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εκπροσώπου του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β), στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υπ. υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, για τη σύναψη συμβάσεων απομακρυσμένης πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με τους εκδοτικούς οίκους Cambridge University Press (CUP), OVID, ACM και Sage, συνολικού

εκτιμώμενου προϋπολογισμού 2.694.581,88 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 7 Δεκεμβρίου 2022

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου